

EGYETÉRTÉS

Csávolszky Lajos tulajdonos és felelős szerkesztő.

Kossuth Ferencz főszerkesztő.

KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, IV. PÁPNÓVELDE-UTCA 9. Telefon száma 51-66.

SZERKESZTŐSÉG: BUDAPEST, IV. PÁPNÓVELDE-UTCA 8. Telefon száma 55-88.

Alkotmányos országok.

Az, hogy alkotmányos országban kormányok bukhatnak, természetes és rendes körülmény.

De alkotmányos országokban a kormányokat az ellenük képződött többség bukhatja meg.

Hol a többség az osztrák képviselőházban? Mit akar? Mily kérdést vetett fel? Mily irányt jelölt ki?

Mindent nem tudjuk; én legalább nem tudom; és ha valaki tudja, az valóban egészen látni halandó.

Fennhangon hirdetik, hogy az osztrák-magyar monarchia két alkotmányos államból áll, az egyik egy alkotmányos császárság, a másik egy alkotmányos királyság.

A mi az alkotmányos császárságot illeti, az már elméletileg is zavart fogalom. Egy császár, egy imperator: parancsol; maga a szó is ezt teszi, Ausztriában pedig, hol talán huszonöt párt van (nem tudom hány, még nem számoltam meg), ember legyen, a ki tudja, melyik párt van többségben?

Fából vaskarikát még nem tudnak csinálni; talán rájönnek a haladás é korszakában, de mint a középkor alchimistái nem tudtak agyagból aranyt csinálni és kibujt volna borból egy oly alchimista, ki agyagból alumíniumot csinált volna, mint a hogy most csinálnak oly alumíniumot, melynek színe és kínézése az ezüstre emlékeztet, és ha rézzel keverik, szakasztott mása az arany-nak, ép így talán lesz még alkalma kibujni borból valami jelenkori bécsi politikai alchimistának, ki fából vaskarikát fog valaha előteremteni.

De addig, míg ezt meg nem teszi, ott lesz a huszonöt párt s ott lesz egy ismeretlen ok miatt lemondó Badeni; egy előhaladt koru imperator is lesz ott, ki békét akar, — békét, a béke olajját, melyet az égől szoktak nyújtani az angyalok és Noé bárkájára a galamb viszi, de osztrák földön a béke el nem érhető, nincs ott béke, hol Luegerek dühöngnek és meg egy összeragasztott mozaiknak kődarabjaiba élet lehel az önzérzet, a nemzeti öntudat, a történelmi mult, az össze nem illés, össze nem férhetős, civakodás, versengés, fellékenység, irigység.

Békét akar az ősz imperator, de a császári város, melyet annyi vér folyt, annyi jog veszett el, annyi igazság felett diadal-maskodott, annyi önkény, nem hajlandó megadni a béke olajját.

Luegerrel alkudni kell, a huszonöt párttal alkudni kell, a korszellel alkudni kell, a magyarokkal alkudni kell, minden-kivel és mindennel, mindenütt és minden felét alkudni kell.

Alljon elő az, ki ily zavarban halászni tud és ki tudja fogni az aranyhalat, melynek ragyogó pikkelyéből alkossa meg majd győző koronáját.

Friss olajját Bécsben nem találni, nem ülhet ott a vándor „sötét olajfák illatos

hűsében“; elhervad az olajág, míg Bécsig eljuthat; hiába óhajt békét az ősz imperator.

De hát mi nálunk vajdon hogy megy a dolog? Itt már lehetne béke, csak lenne igazság; lehetne jólét, csak ne lenne vak az, kinek látni kellene; — itt lehetne alkotmány, ha a nemzet akaratát figyelembe vennék.

De a mi a Lajthán túl örökös ábránd s a mi a Lajthán innen örökös valóság lehetne, amott egy cochemare, emitt egy torzkép!

Badeni lemondott; ki tudja ki jön utána? melyik pártból? mit fog képviselni? Eljön majd Bánffy ideje is, de mi már tudjuk, mi fog következni, egy másik ember ugyanabból a táborból, ugyanazzal az elvvel, hogy minden legjobban van, a világok legjobbjában.

Tejben-vajban furdunk, alkotmányosságunk oly tökéletes, hogy pénzért veszik meg a kerületeket; háromszor annyit köl-tünk, mint harmincz év előtt; a jó isten tudja, hány-szor annyi adósságnak van? A gyarapodás ily látható jeleivel határozott fölényben vagyunk Ausztria felett, ok, ha akarnának, sem bírnának alkotmányos ország lenni; mi pedig, bár bírnánk, de nem akarunk.

Igy érez nálunk a többség, mely Bánffy-t támogatja; de miért bukik Badeni, és miért áll Bánffy? Ezek mely rejtelmek, melyeket a történelem sem fog megoldani.

Hiába találjuk tehát; tudjuk ugyan, hogy nincs eredmény ok nélkül, de Ausztriában ez sem igaz. Ott van eredmény ok nélkül; hazánkban pedig van ok eredmény nélkül.

A jelen esetben az ok nélküli nagy eredmény Badeni bukása; nálunk pedig a nagy ok eredmény nélkül nem más, mint Bánffy fenmaradása.

Kossuth Ferencz.

Budapest, április 3.

A főrendtársak ma délelőtt rövid ülést tartott Vilmos elnöke alatt. A csekély számban megjelent főrendek a jegyzőkönyv hitelesítése után beadták szavazataikat a kvótá-bizottság öt főrendi tagjára. Apróbb jelentések után az elnök bemutat-ta Pusosny város meghívóját a Mária Terézia-szobor leleplezési ünnepéhez. Gróf Károlyi Lajos, gróf Zichy Gyula, ifjú gróf Chotek Rudolf és báró Dániel Ernő királyi meghívó leveleik készí-tésére megbízott az elnökség, gróf Endrődy Sándornak, gróf Lónyay Gábornak, gróf Nadassy Tamásnak és gróf Sechenyi Viktor-nak a főren-dek jegyzékébe való felvétele tudomásul vétetett. A Beszterce-Naszód és Maramarosmegyei és Bukovina szélén elhúzó országos határonal megállapításról szóló javaslatot vita nélkül elfo-gadják. A vagyonatlan betegek díjtalan kezelése tárgyában Olaszországgal kötött nemzetközi szer-ződés tárgyalásán felszólt báró Laphay Béla, a mire Perczel belügyminiszter pár szóval re-flektált, kijelentve, hogy a javaslat csakis teljesen vagyonatlan, mindkét állambeli körházi ápolókra vonatkozik. Ezt a javaslatot, valamint a Magyar-ország és Stájerország határainak megállapításáról szóló jelentést vita nélkül tudomásul vették. Végül kihirdették a kvótábizottság tagjaira történt szavazás eredményét. Legtöbb szavazatot kaptak: Szemesványi Pál püspök 47, Lukács Antal 47, Ögróf Pallavicini Ede 47, gróf Dessewffy Aurél 46 és Gajzágó Salamon 46 szavazatot. A többi szavazat megoszlott.

Erdély Sándor bukása. Minden félhívtalos czáfolat dacára, még mindig foglalkoznak politikai körökben az Erdély Sándor igazságügyminiszter bécsi útjával és az esetleges bukásával. A bukásról szóló hírt elég határozottan megzavarták ugyan, de különösen abból a körülményből, hogy Erdély után Bécsbe utazott báró Fejérvary Géza is, a kit pedig tudvalevőleg mindenrendű politikai krízis idején meghallgat a király, a bukásról szóló hír még mindig tartja magát.

A sajtószabadság megtámadása. A bün-vádi eljárás életbe lépésére és az esküdtörvényszégek szervezésére vonatkozó törvényjavaslatok ellen nemcsak a sajtó, hanem a szakkörök is a leghevesebb támadásokat intézték. A jogi szakzsajtó legtekintélyesebb képviselői, a leghatározottabban eltiltik a hírhedté vált 16. és 35. §-at és figyelmeztetik a magyar jogászközönséget azokra a be-láthatatlan következményekre, a melyeknek a két javaslat okozója lehet. Jogász körökben azonban most egy másik veszedelmes intézkedés képezi a legvehemensebb támadások tárgyát. Az esküdtörvényszégek szervezéséről szóló törvényjavaslat 14. §-a szerint ugyanis az esküdtiszteket megalakítá-sára magának a sajtóbizottságnak lesz a legnagyobb befolyása. Nevezetesen a 14. és a 15. §-s szerint a törvényesek elnökéből, két szavazóbíróból és két, a törvényhatóság által kiküldendő bíralmi férfiból álló bizottság lesz hivatva az esküdtiszteket férfiak névsorából azokat kiválasztani, a kiket az egyes ülészakokra, mint működő esküdtiszteket beidézni akarnak. Ez intézkedés szerint tehát kinevezett állami hivatalnokok fogják meghatározni, hogy kik legyenek az esküdtiszte, a mi a jogászok állítása szerint sokkal nagyobb veszedelem, mint a 16. és 35. §-ban foglalt intézkedés. Hogy mennyire át vannak hatva ennek a nagy veszedelemnek a tudatától, mutatja az, hogy általános nagy tiltakozás gyűlésre készülnek, a melyen szóvá akarják tenni, a sajtó és a jogászközönségre is egyaránt sérelmes intézkedést. A tiltakozó gyűlés, mint értesülünk, jövő vasárnap lesz, valószínűleg az ügyvédi körben. — A sérelmes 14. és 15. §-t már mi is szóvá tettük és lesz alkalmunk arra még újból is visszatérni.

Kormányválság Ausztriában.

— Az Egyetértés tudósítójának távirataival. — Bécs, április 3.

Ma még nem történt semmiféle döntés a miniszterválság ügyében. A király eddig még sem el nem fogadta az összkormány lemondását, sem a Badeni-kormányt az ügyek tovább vezetésé-vel nem bízta. Komoly politikai körökben nem is gondolnak arra, hogy gróf Badeni a kabinetjét re-konstruálni fogja, vagy pedig új kormányt fog ala-títani; sőt inkább az a vélelem kezd mindinkább tört foglalni, hogy egy új minisztérium megalakításá-val más politikai fog megbízatni. Gróf Badeni perhorreszkál azt, hogy olyan kabinetet alakítson, mely klerikális-konzervatív többségre támaszkodik, de még nehezebbnek tartják, különösen az utóbbi napok eseményei folytán, hogy a többségbe a ha-ladó-párti németeket is belevonhassák, mert az ifjú-cseh klubban erős frakció van, mely a német haladó-párttal semmi áron sem hajlandó együtt működni. Az ifjú-csehek befolyása pedig annál a magartásnál fogva, a melyet a német haladó-párt a krízist megelőzőleg és a krízis alatt tanu-sított, folyton növekedett. Ennek folytán beavatott

körökben nagyon megcsappant a remény abban, hogy a krízist el lehessen simítani, s már is em-legtelő Lichtenstein Alfred herceget, a ki egy új, klerikális-konzervatív kormány alakításával meg lesz bízva.

A helyzet azonban semmit sem tisztult, és más, beavatott oldalról még mindig ragaszkodnak ahhoz, hogy a többség a német haladó-párt bevonásával alakíttassék meg. Ebben az esetben a kabinet re-konstruáltatnék, a nélkül, hogy a személyekben változás történne.

Az alkotmányhi nagybírtokosok pártjának ve-zéremberét Badeni ma konferenciára hívta egybe. Képviselő körökben ezt odamagyarázzák, hogy Badeni ismét megkezdte a fáradozásokat abból a czélből, hogy az alkotmányhi nagybírtokosok pártját a többség számára megnyerje. A képviselőházban ma délelőtt a különböző pártok embe-rei konferenciára gyűltek össze, azt várván, hogy a helyzetről majd egyik, vagy másik oldalról biz-tos értesülést fognak nyerni. Ezekben a körökben még mindig azt hiszik, hogy a kabinet vezetésé-vel ismét Badeni bízik meg, s hogy ha nem is valamennyi, de a legtöbb a mostani miniszterek közül az új kabinetben is meg fogja tartani a tár-csájt. Eddig semmi biztos hír nincs arról, hogy Badeni más pártoknál is kopogtatott volna többségalkatás czéljából. Képviselői körökben arról is sokat beszélnek, hogy tegnap késő este az alkotmányhi nagybírtokosság kommunikét bo-csátott ki, a mely minden ellenkező hírral szem-ben kijelenti, hogy nem igaz az, mintha az alkot-mányhi nagybírtokosság a csehekkel, lengyelekkel és német haladó-párttal nem akarna többséget alkotni, mert ma is hajlandó Badeni-t a többség alakításában támogatni. Kijelenti azonban egy-tal azt is az alkotmányhi nagybírtokosság kommu-nikéje, hogy a jelenlegi időpont egyáltalán nem alkalmas arra, hogy a párt akár feltétlen igennel, akár feltétlen nemmel feleljen. Sok oldalról így magyarázzák ezt a kommunikét, hogy ezzel meg akarják könnyíteni a Badeni-kormányt, hogy újra tárgyalásokba bocsátkozhassék az alkotmányhi nagybírtokossággal, s hogy a párt mégis reá fogja magát szánni arra, hogy a csehországi német képviselőköt külön szakadjon. Más oldalról ezt a magyarázatot kétségbevonják s a kommuniké hangját a párt kisebbségének különvéleményével indokolják; ez a kisebbség ugyanis nagyon vona-kodott attól, hogy elfogadjá a párt többségének azt a határozatot, hogy a többségbe a párt ne lépjen be.

A király ma kihallgatáson fogadta Badeni-t. Mára döntés nem is várható s az valószínűleg holnap fog bekövetkezni. Badeni ragaszkodik ahhoz az állá-sponthoz, hogy egyrészt a nyelvi koncesszió tel-tétlen szükség; másrészt pedig, hogy ő csak olyan parlamenti többséggel kormányozhat, a melynek tagjai az ifjú-csehek kivül a liberális németek is.

Ezalatt pedig a jobboldal minden követ megmoz-gat arra, hogy a többség az ő sorából és az ifjú-csehekköt alakíttassék. Tegnap már erre vonatkozó-lag tárgyalások is folytak, a melyek állító-lag már eredményre is vezettek. Azt állítják, hogy az új ifjú-cseh-lengyel-konzervatív-délszláv többség minden pillanatban készen áll arra, hogy megalakíttassék. Hogy egy ilyen többség a legheterogé-nebb elemeket foglalná magában, a melyek közül nem egy a legmervebb ellenfele a másiknak s hogy ez a többség, ha létre jön is, huzamosabb ideig

fenn nem állhat, arról nagyon természetesen egy szót sem szólnak.

A prágai „Narodni Listi“ Bécsből azt az érte-sülést nyerte, hogy gróf Badeni a leghatározottab-ban kijelenté, hogy abban az esetben, ha a jelen-legi krízisből győztesen kerülne ki, minden ígéretét, a melyet a cseh képviselőknek tett, be fogja váltani. Ezek az ígéretek pedig hir színt nemcsak a cseh hivatalos nyelvre vonatkoznak. Az ifjú-csehek lapja egy cseh-klerikális minisztérium mellett tör lánd-zsát.

A német haladó-pártnak egyik korifeusát az egyik liberális bécsi lap munkatársa meglátogatta s az kijelentette azt a véleményét, hogy abban az esetben, ha a német nagybírtokosság belépne a többségbe, Baerwiter és dr. Kail azonnal kineve-zetnék miniszterre. A kérdés, hogy a német nagybírtokosság mégis miért tartott fenn szabad kezét a maga számára, s ez által miért tette illuzóriássá egy liberális-német, cseh és lengyel többség s miért idézte elő a mostani krízist, mely a német elemre oly veszedelmes, az említett képviselő azal indokolta, hogy a német nagybírtokosokat erre a csehországi német képviselőknek a nyelvi rende-llettel szemben tanúsított elutasító magatartása bírta rá. Magában a nyelvi rendeletben az alkot-mányhi nagybírtokosság semmi akadályt nem látott, miután annak többi határozata az ifjú-csehek beleegyezésével a németek óhajának meg-felelően alakították át, illetőleg enyhítették. A német nagybírtokosság azonban a német haladó párt polgári elemeitől nem akart elszakadni, nehogy izoláltságok, a mely idővel a nagy-bírtokosok kuriájára nézve veszélyes lehetett volna. Az említett képviselő nyilatkozatában leg-fontosabb azonban az, hogy most már az ifjú-csehek azok, a kik az utóbbi napok eseményei foly-tán, nem akarnak a németekkel együtt működni. Hogy ez a helyzetet mennyire komplikálja s mennyire megnehezíti a krízis megoldását, azt nem kell bővebben magyarázni. Ma az ifjú-csehek inkább a klerikálisokkal és lengyelekkel akarnak többséget alkotni, semhogy a németekkel pártal-janak. A németek már ezzel is egy fontos ütő-kérvényt adtak ki a kezükből.

Minden oldalról hallani azonban most a hirt, hogy az utóbbi napokban folytatott tanács-kozásonak nem is az volt a czélja, hogy az egész német haladó-párt bevonassék a többségbe. Széleskörűen a csehországi német képviselőknek a Badeni, határozott kijelentése szer-int, sajátos álláspontokra való tekintettel teljesen szabad kezet engedni. A nyelvi rendeletet a kor-mány az egész felelősséget magára akarta venni, nehogy a jövőre nézve a csehországi német képviselők kezét megkösse. De ez az expedien s kudarcot vallott, mert mint már említettük, a német nagybírtokosság egyelőre legalább, nem akar a német haladó párt polgári elemétől elszakadni. Ez a határozat lovagias lehet, mondta az említett képviselő, de nem politikai.

A katolikus néppárt egyik vezérpolitikáját a bécsi Reichswehr interviuolta meg. A katolikus néppárt tegnap többször tartott konferenciát s a vezető bizottságának a legmesszebbmő felhatal-mazást adta meg a többség megalakítására vonatkozólag, kikötötték azonban, hogy a párt a többség megalakításában csak úgy vess részt, ha a többségből a német liberális párt és az alkotmányhi nagybírtokosokból kizáratnak, mert egy centra-

Hangverseny zsendárkiséréttel.*

Irtá: Iósb Abrányi Kornel.

Az 1849. év Szilveszter éje után az 1850. év első reggelen vértóbból kelet fel a nap Magyarország láthatárán. Ez azt jelentette, hogy az egész évben ne tekintünk reá, mert arca folyton véres fog maradni.

Pesten, a fővárosban tölteni azt s a következő évet, bármily foglalkozása volt is valakinek, hasonló volt ahhoz, mintha életét az egykori velen-cezi ólom-kamarák közelében töltötte volna.

Az én sorsom is úgy hozta magával, hogy e szerencsétlen éveket Pesten töltsem. Irodalmi és művészeti élet abszolút nem létezett; a nemzet szellemi munkái szétzilve bolyongtak szerte az országban, vagy lakattal ajtkunk s bilinesesél a kezükön szenvedtek valamely börtönben.

Az 1851. év utolsó előtti hónapja járta; a nedves, hideg november egyik reggelén utam a „Magyar Király“ szálló előtt vezetett el, melynek kapuja előtt, nem is remélve, Nagyváradi akkori Frigyszerte ismert híres orvos-tudósával, Grosz orvossal (dr. Csatory Lajos édesatyjával) találkoztam, ki ép akkor szállt ki a bérkocsiból.

Mennyire örvendek, hogy így véletlenül találkoztam, — szólt hozzám meleg öleléssel, — hogy van, mit nével, hogy érzi magát ebben a vérszagu városban? Vannak valami művészeti kilátásai?

— Éppenséggel semmi, — feleltem, — a mi pedig hogylétemet illeti, arról jobb, ha hallgatunk. — Tudja, mit? — folytatta nemes szívű barátom, — én, ügyeimét végezve, holnap reggel indulok vissza Nagyváradra. Szolnoktól saját fogatomban, mely ott vár rám. Jöjjen velem s ott rendezzen egy pár hangversenyt. A sikerről jót állok s visszatérve, legalább egy időre biztosítja anyagi nyugalmát s lelkének egységét.

„Elteltemből és emlékeimből. A történelem, irodalom és művészet köréből“ címmel idősebb Abrányi Kornel, a nagy-névtű ősz zeneszerző, kinek ötvenéves jubileumára most készült a nemzet, egy közel négy száz lapra terjedő vastag kötetben adta ki emlékiratát. A nagybécsi munka ma jelent meg a Franklin társulat kiadásában; az általunk közölt visszatekintésére a kötet egyik legérdekesebb fejezete, mint eleven tollal megírt tartalmas adalék egy sötét idők kor-ról, melyről aránylag igen kevés közvetlen emlék ma-dát fenn az irodalomban.

— Készséggel fogadnám ajánlatát, ha egy nagy bökkényje ulem lenne a dolognak. Nincsen ut-levelem s mint afféle szemmel tartott internáltnak, nincs is semmi reményem, hogy ilyet kinyerhetnék.

— Az nem baj, leviszem én utlevél nélkül is — batorított a derek férfi — kiadom orvos-segédemnek. Ne tartson semmitől. A políciáj-és zsendárörök az egész vonalon ismernek, mint a nagyváradi kerületi katonai kormányzójának a házi orvosát; visszajövet pedig a tábornok majd el fogja látni utlevéllel.

A ki mer, az nyer, gondolám magarabban, s bízva barátom nagy befolyásában, másnap korán reggel már a szállóban voltam s kevesre rá, már ott rogtunk a vasuton Szolnok felé, én pedig azonfelül bizonytalan sorsom felé.

Vasut az időben csak Szolnokot kötötte össze a fővárossal, azontul az ősi és téli habarékos idő-szakban sártenger volt az egész alföldi síkság, a bihari és erdélyi hegyeségeik. Így időszakban maga a hírhedt szolnoki gát egy egész felnapot vett igénybe, míg rajta a kiválóbb fogatok is át-hatoltak, a láb-és nyaktörés veszedelmének foly-ton kitéve a kocsiiban ülőket. Így aztán épen nyolczadnapra értünk Nagyváradra, kimerülten az utazás keserves faradalmaitól. Egészen a nagy-váradi políciáj-koridong nem igen zakkaltak ut-levelért s mint a nagyúrú orvos segédje, semmi gyannak nem voltam kitéve. De a nagyváradi kordonnál, pártfogó barátomnak minden tekinté-lyére és készségére hálátul volt szükség, hogy passzi-rotatasson s eskás a hatalmas katonai kormány-zóra való hivatkozás imponált a gyanakvó pri-békeknek.

Braunhoff altábornagy volt az időben a nagy-váradi országterület katonai főparancsnoka. Te-től talpig katona, szigorú kötelesség-tudással, de egyszerűsággal pártalan igazságszeretettel, finom modorral és illemrűzzekkel. Neve, már a mennyi-ben az akkori körülmények között s az ő állásá-ban egyáltalán lehetséges volt, csakhamar bizonyos népszerűségére is tett szert, mert a ki csak érint-kezett vele, barát vagy ellenség, rokon-vagy ellen-érzelmű, elvitte hírt méltányos bánásának.

Másnap, a mint megérkeztünk, pártfogó orvos barátom bemutatott a fő kormányzóknak s egész

esaládjának, elmondván kitémet s nagyváradi időzésem művészetét czélját, különösen kikerve a tábornok jóindulatát és pártfogását. Az egész család, mint szenvedélyes zenekedvelő, a legszívese-bben fogadott, maga a kormányzó tábornok pedig ama kérdésemre, hogy kinez forduljak s kinez je-lentkezem czélba vett hangverseny plakátzása s megtarthatása végett? egyenesen kijelenté, hogy senkire sincsen szükségem, mert, ha ő beleegye-tik, senki másnak beleszóla nem lehet. S még aznap a beteszettelt másorra sajátkezűleg irta rá az „imprimatur“-t.

A tábornok felhatalmazásával kezeben egye-nesen a nyomdába siettem s másnap reggel már minden utcaszögleten olvasható volt a hangverseny műsora. Négy darabját három fel-vonásköz alatt voltam előadandó a „Zoldfa“ ven-déglő termében, hol akkor Feleki Miklós igazgató szintársulata működött. A darabok címei a kö-vetkezők voltak: 1. „Emlékkönyv“ (magyar ábr-ánd) 2. „A hegyek közt“ zenekép Liszt Ferencz-től. 3. „Polonaise“ Chopintól s végül: 4. „No sir hazám“ (magyar hallgató nóta). Az első és negyedik szám saját szerzeményem volt.

A mint a közönség tudomást vett e misorról: egy pár óra alatt minden jegyet elkapkodtak. De nagy lett a ribilló a polgári hatóság körében, mely a políciáj-és zsendárságot azonnal mozgósította; ezek pedig rohantak a város-kapitányhoz, hogy rögtön idéztesen maga elé s tiltsa le a hangversenyt, mely az illetékes köze-gék engedélye nélkül lett közöztéve. A jó urak persze nem bírtak tudomással a tábornok követ-len irásbeli engedélyéről. Két szándár jött utánam orvos barátom házához, hol szállva valék, hogy a kapitány-sághoz kisérijen. A políciájónok és a zsendárkapitány már ott vártak rém. Ez utóbbi a leghevesebb mintaképe volt a katonai brutálitá-snak, óles magasságu athléta termettel, torzborbó bajuszszal, mely basszus hanggal s oly mord te-kintettel, minő csak a ketyetlen Alba hercege vagy a Karaffaé lehetett. A mint a városkapitány (Joanovits) volt a neve, kit még az előző évekől ismertem) bemutatott a sбирекnek, a políciájónok a zsan-dárkapitányt adta át a szót. Nem vártam ud-varias udvözlést, de legmervebb fantáziámat is tulhaladta az a goromba megtámadás s azok a

minden válogatás nélkül használt durva szavak, melyeket — persze ékes német nyelven — hoz-zám intéztek.

— Hozz merésztél ön, (ezt nemétül per Er fe-jezte ki), a mi tudunk és engedélyünk nélkül hangversenyt hirdetni s hozzá még oly forradalmi műsorozattal, a minőt hozzátett? (E szavaknál az orrom elé tartotta a nyomtatott plakátot.) Tudja-e ön (ismét per Er), hogy azonnal vasra fogom ve-metni s per Schub kitoloncoltatom a városból, s kőzönje meg, ha még haditörvényszék elé nem fog állítatni.

Én: Uram! felelém egész nyugodtan, elfojtva felinduláomat, ön méltatlanul büntalmaz, mert én a kormányzó tábornok ő exzellenziájá közvetlen engedélyével jártnam el. (S itt felmutattam neki nagy bántulatra a tábornok sajátkezű irását.)

Ó: Az nem lehet, itt tévedésnek kell lenni; ő exzellenziájá félre lett vezetve s ha nem, akkor nem tudta micsoda darabokat engedélyezett — ordítá inkább, mint mondá.

Én: Legyen szives kapitány ur megmagya-rázní darabjaim forradalmi intenzióját, mert a 2-ik és 3-ik szám ismert zeneművek, melyek még megjelentek nyomtatásban még a forradal-mon előtt. Sajt szerzeményeim címei pedig úgy hiszem, inkább megnyugtatók, békítőek, mint lázító-k.

Ó: S ön (mindig per Er) még tagadni meri lá-zító intenzióját? Mindjárt megmagyarázom. Az „Emlékkönyv“ azt akarja kifejezni, hogy ontsunk könyeket az esélet honvédek sírjára. A „Hegyek közt“ Górgéi apothéizisa a Kárpátokon át. A „Polonaise“ a forradalmi lengyel-ség dicsőítése s a „No sir hazám“, viz a meg egyenes „Anspielung“ Kossuth melőbbi visszatérésére. Ön nem fog em-gem is félrevezetni, mint a tábornokot, kit azon-nal fölviagdosott. Addig is parancsolom, hogy azonnal vonja vissza falragaszok utján hangver-senyét.

Első gondom volt lakásomra térni s meczéná-somat értesíteni a történetkről. Ó rögtön sietett a kormányzóhoz, felvilágosított őt ellenségeim cesz-zővényeiről, kik csak azért rendeztek ellenem azt a zsendár-brutalitást, mert meg akartak lázni, a miért elmulasztottam náluk tisztelegni s kegyeikért esegeni. Pártfogóm a tábornoknak azzal az üze-

netével tért vissza, hogy miután a polgári hatósá-gok műsoromból politikai czélzásokat vélnek ki-magyarázni s ennek folytán nem jöhöt velük ellenkezésbe, habár meg van győződve é föltesz alaplatosságáról, mégis arra kérés, halasztsam el az az napra hirdett hangversenyt további értesí-tésig, egyezsírindm kéréteit, hogy másnap délelőtt látogassam meg s az új műsört is vigyem ma-gammal.

A városban hamar híre ment a nem várt ese-nek s az ekövelett hatóságok ezrek — nem pedig a műsor — csakugyan felizzgatta a kedélyeket. Mindenki kíváncsian várta a dolog további lefo-llyását s még nagyobb érdeklődéssel nézett az elha-lasztott hangverseny elé.

A nélkül, hogy feléjük néztem volna a hatal-maskodó uraknak, másnap pontosan megjelentem a kormányzó altábornagnál. A teremhez köze-lődve, a hol fogadott, mint jobban kihallottam abból dörgő hangját, melyen a már előre magához rendelt durva zsendár-kapitányt ketyenlő lez-kéztette. Azt hittem, folytatás rajtam fog követ-kezni, de kellemesen csalódtam, mert a mint be-jeltem, igen udvariasan fogadott, bocsánatot kérve a tegnap szenvedett méltatlanságokról s átnevezte az egészen más című, de ugyanazon tartalmu műsört; azt, — újból ráírva az „imprimatur“-t, ily — szavak-kal nyugtolta vissza: „Most már minden rendben van, holnap megmarthatja hangversenyét, s nem tartozik többé senkinek felelősséggel, mert azt én vállalom el.“

Erre ismét a torzborbó bajuszu athléta zsan-dárkapitányhoz fordult, ki úgy állt előtte, mintha nyársat nyelt volna, s jelenlétében oly kénye-nlen lezlidta a nyelv szemben tanúsított nevelen szavairól és eljárásáról, hogy annak ugyan egész életére elég volt a tábornoki lezkebből, nekem pedig a legfényesebb elégtételt szolgáltatva.

Másnap fényes sikerrel ment végre a hang-verseny. A terem szorongásig megtelt, ott volt a város síme-java s megjelent a kormányzó altábor-nagy is egész csaijádával.

Nagyon csalódnék azonban a szives olvasó, ha azt vélne, hogy ezzel véget ért e zsendáros hangverseny, mert rá nézve a java, azaz, hogy az igazi rossza, még csak azután követke-zett, illusztrációjaul annak, hogy az időben minő

MULATSÁGOK. — A nemzeti szalonban ma este Spóss Antal...

HÁZASSÁG. — Eljegyzés. Dr. Gerstl Lambert és k. kir. ezred...

GYÁSZROVAT. Brahms János, a hírneves német zeneszerző ma reggel 9 órakor Bécsben meghalt.

MOLISEDLITZ POR. Földművelésügyi miniszter mindenki gyomrához...

MOLL-ÉS FRANCIA BORSZESZŐSŐ. Legjobb fajdalomelapító, hederzős, csúsz, koszlány...

Kelengyék minden kivételben, valamint fűszerek...

Diszes Gobelinek és különféle régiségek. Angol királynő szállodában, I. em.

THE MUTUAL new-yorki életbiztosító társaság. A legnagyobb és legtehetősebb biztosító-társaság a világon.

Magyarországi vezérigazgatóság. Budapest, IV. Károly-körút 26.

Vértisztításhoz, gyomor, máj, székrekedés, székanyag...

Maçade-festékek. Háznak festésére, 40 különböző színben...

Régi olajfestményeket. A 16-ik és 17-ik századból, eladók meg a készlet tart...

Andrássy-ut 19. szám alatt. Rieger-féle virágkereskedés mellett darabonként 5 forintjával.

A Ferencz-csatorna részv. társulat. Kis-Sztapár-újvidéki (Ferencz-József)-csatorna...

IDEGENEK UTJUTATÓJA. Ajánlható beszerzési források BUDAPESTEN.

Magyar általános takarékpénztár részv. társaság Budapest, V. József-ter 8. Befizetett részvény...

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölcson Részvénnytársaság. Befizetett részvény...

Biztosítás. Első magyar általános biztosító társaság. Alapítva 1857-ik évben. Részvényalap...

Magyar Francia biztosító társaság. Részvénytőke: 1.250.000 forint. Biztosítási vállalat...

Assicurazioni Generali (triesti ai. biztosító-társaság). Alakult 1831-ben. Részvénytőke...

Első Leánykiházasítási Egylet Budapesten. VI. ker. Terezkörút 40-42. szám. Alapítva...

Cement- és építési-anyagok. Walla József mozaik- és cementárnya Budapest, VII. Rottenbiller-utca 13.

Magyar jég- és vízöntözési részv. társaság által. Részvénytőke és tartaléka: 42/1 millió korona...

Pannónia szálloda, Budapest, Kerepesi úton. Nemzeti színház és a Nemzeti körút...

Magyar királyi szálloda, Dorottya-nál. Helyén helyben áll a Magyar Királyi szálloda...

Röser János nyilvános tan- és nevelő-intézet. Budapest, arad-utca 10. szám. Egyenrangú...

Eredeti Singer-varrógépek, család birtokában és ipari célokra. The Singer Manufacturing Co.

KÖZGAZDASÁG. Brassó, apr. 3. Báró Dániel Ernő és Josipovics Imre...

IPARÜGYEK. — A magyarországi munkások rokkant- és nyugdíj-egyesülete...

KERESKEDELEM ÉS TŐZSDE. — Az amerikai gabonakereskedés és az árak...

VEGYES KÖZLEMÉNYEK. — A komáromi téli kikötő építéssel már megkezdették...

Magyarországi vezérigazgatóság. Budapest, IV. Károly-körút 26.

Vértisztításhoz, gyomor, máj, székrekedés, székanyag...

Maçade-festékek. Háznak festésére, 40 különböző színben...

Régi olajfestményeket. A 16-ik és 17-ik századból, eladók meg a készlet tart...

Andrássy-ut 19. szám alatt. Rieger-féle virágkereskedés mellett darabonként 5 forintjával.

A Ferencz-csatorna részv. társulat. Kis-Sztapár-újvidéki (Ferencz-József)-csatorna...

IDEGENEK UTJUTATÓJA. Ajánlható beszerzési források BUDAPESTEN.

Magyar általános takarékpénztár részv. társaság Budapest, V. József-ter 8. Befizetett részvény...

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölcson Részvénnytársaság. Befizetett részvény...

Biztosítás. Első magyar általános biztosító társaság. Alapítva 1857-ik évben. Részvényalap...

Assicurazioni Generali (triesti ai. biztosító-társaság). Alakult 1831-ben. Részvénytőke...

Első Leánykiházasítási Egylet Budapesten. VI. ker. Terezkörút 40-42. szám. Alapítva...

Cement- és építési-anyagok. Walla József mozaik- és cementárnya Budapest, VII. Rottenbiller-utca 13.

Magyar jég- és vízöntözési részv. társaság által. Részvénytőke és tartaléka: 42/1 millió korona...

Pannónia szálloda, Budapest, Kerepesi úton. Nemzeti színház és a Nemzeti körút...

Magyar királyi szálloda, Dorottya-nál. Helyén helyben áll a Magyar Királyi szálloda...

Röser János nyilvános tan- és nevelő-intézet. Budapest, arad-utca 10. szám. Egyenrangú...

Eredeti Singer-varrógépek, család birtokában és ipari célokra. The Singer Manufacturing Co.

KÖZGAZDASÁG. Brassó, apr. 3. Báró Dániel Ernő és Josipovics Imre...

IPARÜGYEK. — A magyarországi munkások rokkant- és nyugdíj-egyesülete...

KERESKEDELEM ÉS TŐZSDE. — Az amerikai gabonakereskedés és az árak...

VEGYES KÖZLEMÉNYEK. — A komáromi téli kikötő építéssel már megkezdették...

Magyarországi vezérigazgatóság. Budapest, IV. Károly-körút 26.

Vértisztításhoz, gyomor, máj, székrekedés, székanyag...

Maçade-festékek. Háznak festésére, 40 különböző színben...

Régi olajfestményeket. A 16-ik és 17-ik századból, eladók meg a készlet tart...

Andrássy-ut 19. szám alatt. Rieger-féle virágkereskedés mellett darabonként 5 forintjával.

A Ferencz-csatorna részv. társulat. Kis-Sztapár-újvidéki (Ferencz-József)-csatorna...

IDEGENEK UTJUTATÓJA. Ajánlható beszerzési források BUDAPESTEN.

Magyar általános takarékpénztár részv. társaság Budapest, V. József-ter 8. Befizetett részvény...

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölcson Részvénnytársaság. Befizetett részvény...

Biztosítás. Első magyar általános biztosító társaság. Alapítva 1857-ik évben. Részvényalap...

Assicurazioni Generali (triesti ai. biztosító-társaság). Alakult 1831-ben. Részvénytőke...

Első Leánykiházasítási Egylet Budapesten. VI. ker. Terezkörút 40-42. szám. Alapítva...

Cement- és építési-anyagok. Walla József mozaik- és cementárnya Budapest, VII. Rottenbiller-utca 13.

Magyar jég- és vízöntözési részv. társaság által. Részvénytőke és tartaléka: 42/1 millió korona...

Pannónia szálloda, Budapest, Kerepesi úton. Nemzeti színház és a Nemzeti körút...

Magyar királyi szálloda, Dorottya-nál. Helyén helyben áll a Magyar Királyi szálloda...

Röser János nyilvános tan- és nevelő-intézet. Budapest, arad-utca 10. szám. Egyenrangú...

Eredeti Singer-varrógépek, család birtokában és ipari célokra. The Singer Manufacturing Co.

KÖZGAZDASÁG. Brassó, apr. 3. Báró Dániel Ernő és Josipovics Imre...

IPARÜGYEK. — A magyarországi munkások rokkant- és nyugdíj-egyesülete...

KERESKEDELEM ÉS TŐZSDE. — Az amerikai gabonakereskedés és az árak...

VEGYES KÖZLEMÉNYEK. — A komáromi téli kikötő építéssel már megkezdették...

Magyarországi vezérigazgatóság. Budapest, IV. Károly-körút 26.

Vértisztításhoz, gyomor, máj, székrekedés, székanyag...

Maçade-festékek. Háznak festésére, 40 különböző színben...

Régi olajfestményeket. A 16-ik és 17-ik századból, eladók meg a készlet tart...

Andrássy-ut 19. szám alatt. Rieger-féle virágkereskedés mellett darabonként 5 forintjával.

A Ferencz-csatorna részv. társulat. Kis-Sztapár-újvidéki (Ferencz-József)-csatorna...

IDEGENEK UTJUTATÓJA. Ajánlható beszerzési források BUDAPESTEN.

Magyar általános takarékpénztár részv. társaság Budapest, V. József-ter 8. Befizetett részvény...

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölcson Részvénnytársaság. Befizetett részvény...

Biztosítás. Első magyar általános biztosító társaság. Alapítva 1857-ik évben. Részvényalap...

Assicurazioni Generali (triesti ai. biztosító-társaság). Alakult 1831-ben. Részvénytőke...

Első Leánykiházasítási Egylet Budapesten. VI. ker. Terezkörút 40-42. szám. Alapítva...

Cement- és építési-anyagok. Walla József mozaik- és cementárnya Budapest, VII. Rottenbiller-utca 13.

Magyar jég- és vízöntözési részv. társaság által. Részvénytőke és tartaléka: 42/1 millió korona...

Pannónia szálloda, Budapest, Kerepesi úton. Nemzeti színház és a Nemzeti körút...

Magyar királyi szálloda, Dorottya-nál. Helyén helyben áll a Magyar Királyi szálloda...

Röser János nyilvános tan- és nevelő-intézet. Budapest, arad-utca 10. szám. Egyenrangú...

Eredeti Singer-varrógépek, család birtokában és ipari célokra. The Singer Manufacturing Co.

KÖZGAZDASÁG. Brassó, apr. 3. Báró Dániel Ernő és Josipovics Imre...

IPARÜGYEK. — A magyarországi munkások rokkant- és nyugdíj-egyesülete...

KERESKEDELEM ÉS TŐZSDE. — Az amerikai gabonakereskedés és az árak...

VEGYES KÖZLEMÉNYEK. — A komáromi téli kikötő építéssel már megkezdették...

Magyarországi vezérigazgatóság. Budapest, IV. Károly-körút 26.

Vértisztításhoz, gyomor, máj, székrekedés, székanyag...

Maçade-festékek. Háznak festésére, 40 különböző színben...

Régi olajfestményeket. A 16-ik és 17-ik századból, eladók meg a készlet tart...

Andrássy-ut 19. szám alatt. Rieger-féle virágkereskedés mellett darabonként 5 forintjával.

A Ferencz-csatorna részv. társulat. Kis-Sztapár-újvidéki (Ferencz-József)-csatorna...

IDEGENEK UTJUTATÓJA. Ajánlható beszerzési források BUDAPESTEN.

Magyar általános takarékpénztár részv. társaság Budapest, V. József-ter 8. Befizetett részvény...

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölcson Részvénnytársaság. Befizetett részvény...

Biztosítás. Első magyar általános biztosító társaság. Alapítva 1857-ik évben. Részvényalap...

Assicurazioni Generali (triesti ai. biztosító-társaság). Alakult 1831-ben. Részvénytőke...

Első Leánykiházasítási Egylet Budapesten. VI. ker. Terezkörút 40-42. szám. Alapítva...

Cement- és építési-anyagok. Walla József mozaik- és cementárnya Budapest, VII. Rottenbiller-utca 13.

Magyar jég- és vízöntözési részv. társaság által. Részvénytőke és tartaléka: 42/1 millió korona...

Pannónia szálloda, Budapest, Kerepesi úton. Nemzeti színház és a Nemzeti körút...

Magyar királyi szálloda, Dorottya-nál. Helyén helyben áll a Magyar Királyi szálloda...

Röser János nyilvános tan- és nevelő-intézet. Budapest, arad-utca 10. szám. Egyenrangú...

Eredeti Singer-varrógépek, család birtokában és ipari célokra. The Singer Manufacturing Co.

KÖZGAZDASÁG. Brassó, apr. 3. Báró Dániel Ernő és Josipovics Imre...

IPARÜGYEK. — A magyarországi munkások rokkant- és nyugdíj-egyesülete...

KERESKEDELEM ÉS TŐZSDE. — Az amerikai gabonakereskedés és az árak...

VEGYES KÖZLEMÉNYEK. — A komáromi téli kikötő építéssel már megkezdették...

Magyarországi vezérigazgatóság. Budapest, IV. Károly-körút 26.

Vértisztításhoz, gyomor, máj, székrekedés, székanyag...

Maçade-festékek. Háznak festésére, 40 különböző színben...

Régi olajfestményeket. A 16-ik és 17-ik századból, eladók meg a készlet tart...

Andrássy-ut 19. szám alatt. Rieger-féle virágkereskedés mellett darabonként 5 forintjával.

A Ferencz-csatorna részv. társulat. Kis-Sztapár-újvidéki (Ferencz-József)-csatorna...

IDEGENEK UTJUTATÓJA. Ajánlható beszerzési források BUDAPESTEN.

Magyar általános takarékpénztár részv. társaság Budapest, V. József-ter 8. Befizetett részvény...

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölcson Részvénnytársaság. Befizetett részvény...

Biztosítás. Első magyar általános biztosító társaság. Alapítva 1857-ik évben. Részvényalap...

MELLÉKLET A 94. SZÁMHOZ.

TANÜGY.

A felső kereskedelmi iskolai felsőosztály osztályvizsgájának kérdéséhez.

A Kereskedelmi szakiskolai tanárok országos egyesülete beadványt nyújtott be a felső kereskedelmi iskolák miniszteri biztosságához...

Az egyesületnek fent jelzett beadványából azt következtethetjük, hogy a felső kereskedelmi iskolák tanárai közül sokan nem értenek egyet a felső kereskedelmi iskolai szervezet amari intézkedésével...

Eleinte tudniillik mindjárt a felső kereskedelmi iskolai szervezet megjelenése után, nekem is szert ottit a fejembe a szervezet azon engedélyre, hogy eltörölje a felső osztályban az osztályvizsgát...

A jelen eszmefuttatásom keretében fejtgetett előzményekből kifolyólag én — nem tekintve az irodai munkálkodókat — nem látok abban semmiféle veszedelmet, hogy egyelőre nincs osztályvizsga a felső osztályban.

Azért mi csak osztályozunk a harmadik harmadban is következtesen, még az irodai munkálkodókat is és felelőssé a felső osztály tanulóit e harmadban is mentől gyakorabban minden tárgyból.

Azaz a reményemmel kecségtem magamnak, hogy kartársaim már is belátják, hogy osztályozásunk nem lesz megalapozott, mert az osztályozásunkat érvényre nem hozhatjuk a felső kereskedelmi iskolai szervezetre támaszkodva.

Felső kereskedelmi iskolai kartársaim bizonyára nem foglalkoztak eddiggel belátnak ezen kérdéssel, különben ugyanerre az okoskodásra jutottak volna, melyet magából a szervezettel olvastam ki.

Nem mondom ebben a fejtgetésben semmi újat. Még csak nem is értelmezem a felső kereskedelmi iskolai szervezet illető pontjait, hanem csak szerves összefüggésbe hozom őket egymással.

Nagyon természetes, hogy az tanítástani szempontból helytelen és elideendő eljárás volna, ha azok a tanulók kik az egész tanév alatt a szóbeli érettségi vizsgán elő nem forduló tárgyak tanulását a vételekig hanyagok voltak, eme tárgyakból pusztán, a legnagyobb ellenőrzés mellett is épen a rossz tanulókra vonatkozólag kétes értékű írásbeli érettségi dolgozatok alapján bírálatnának meg.

Más szóval mondván, az kétséget sem szenvedhet, hogy azok a felső osztálybeli tanulók, a kik oly tantárgyakban tanúsítanak a tanév alatt elégtelen elemenetelt, a melyek nem tárgyai a szóbeli érettségi vizsgálatnak, az illető tantárgyakból szóbeli érettségi vizsgálatnak is alávetendők.

Erre fejtjogítja az érettségi vizsgalóbizottságot a felső kereskedelmi iskolai érettségi vizsgálati szabályzatának huszadik paragrafusára, a mely szerint a szóbeli érettségi vizsgálatot megelőző értekezlet határozata alapján egyes tanulók a szóbeli érettségi vizsgálat tárgyai gyanánt megjelölt tárgyakon kívül a többi érettségi tárgyakból is megvizsgálhatók a szóbeli érettségi vizsgálaton.

A szóbeli érettségi vizsgálaton előforduló tárgyak tekintetében egészen sima a helyzet. Ezen tárgyakat illetőleg a szóbeli érettségi vizsgálat tényleg úgy fogható fel, hogy egyszersmind az osztályvizsgát is pótolja.

Némiképp csupán azon tárgyak szempontjából támadhatnak, melyekből rendes körülmények közt csak írásbeli érettségi vizsgálatot kell a tanulóknak kiállítani. Továbbá gondolkodás tárgya lehet még az a körülmény, hogy az irodai munkálkodókat mint rendes tantárgyakat a szóbeli érettségi vizsgálat tárgyai gyanánt megjelölt tárgyakon kívül a többi érettségi tárgyakból is megvizsgálhatók a szóbeli érettségi vizsgálaton.

Az érettségi vizsgálati szabályzat harminezüsdik cikkelye értelmében, mely félreértés kikerülése kedvéért különösen hivatkozni a huszonhatedik cikkelyre, szintén nem osztályozható az abituriens érettségi bizonyítványában az irodai munkálkodókból.

A szóba hozott körülmény mindenesetre kissé megnehezíti abbéli törekvésünket, hogy tisztázzuk már jó előre a helyzetet, még mielőtt beállnak az érettségi vizsgálatok.

Az irodai munkálkodók kérdését illetőleg nem marad egyéb hátra, mint megint csak a már említett huszadik paragrafusra támaszkodni.

A végül, hogy az irodai munkálkodók szempontjából is tisztázassuk az állapotot s ez által belátásunkhoz képest kimerítették legyen a felvetett kérdést, szükségesnek vélem annak a huszadik cikkelynek ide vonatkozó utolsó részét szótól-szóra idézni: «Egyes tanulók a többi tárgyakból is megvizsgálhatók a szóbeli vizsgálaton.»

Azaz mint látjuk, itt a többi tárgyról is van szó, melyek nem képezik sem a szóbeli, sem az írásbeli érettségi vizsga tárgyait, nem pedig csupán a többi érettségi tárgyakról, vagyis ama tárgyakról, melyek tulajdonképpen csak az írásbeli érettségi vizsgálat tárgyai. S így az irodai munkálkodókból is megvizsgálhatók volnának egyes tanulók szükség esetén a szóbeli érettségi vizsgálaton.

De mi történik a többi abituriensjelöltekkel szemben? Bizony, bizony zsákutczába kerülünk, vagy jobban mondva dilemmába. Szakutczába azért, mert a felső kereskedelmi iskolai szervezet segítségével ki nem bírunk belőle jutni. Dilemmába meg azért, mert vagy szigorúan ragaszkodunk érettségi szabályzatunkhoz és akkor az irodai munkálkodókból adandó kalkulussal nyílt kérdés marad, vagy pedig a szabályzat utasításai ellenére is bevezetjük az érettségi bizonyítványba az irodai munkálkodók érdemjegyéit.

Azaz a jelen eszmefuttatásom keretében fejtgetett előzményekből kifolyólag én — nem tekintve az irodai munkálkodókat — nem látok abban semmiféle veszedelmet, hogy egyelőre nincs osztályvizsga a felső osztályban.

Azért mi csak osztályozunk a harmadik harmadban is következtesen, még az irodai munkálkodókat is és felelőssé a felső osztály tanulóit e harmadban is mentől gyakorabban minden tárgyból.

Azaz a reményemmel kecségtem magamnak, hogy kartársaim már is belátják, hogy osztályozásunk nem lesz megalapozott, mert az osztályozásunkat érvényre nem hozhatjuk a felső kereskedelmi iskolai szervezetre támaszkodva.

Felső kereskedelmi iskolai kartársaim bizonyára nem foglalkoztak eddiggel belátnak ezen kérdéssel, különben ugyanerre az okoskodásra jutottak volna, melyet magából a szervezettel olvastam ki.

Nem mondom ebben a fejtgetésben semmi újat. Még csak nem is értelmezem a felső kereskedelmi iskolai szervezet illető pontjait, hanem csak szerves összefüggésbe hozom őket egymással.

Nagyon természetes, hogy az tanítástani szempontból helytelen és elideendő eljárás volna, ha azok a tanulók kik az egész tanév alatt a szóbeli érettségi vizsgán elő nem forduló tárgyak tanulását a vételekig hanyagok voltak, eme tárgyakból pusztán, a legnagyobb ellenőrzés mellett is épen a rossz tanulókra vonatkozólag kétes értékű írásbeli érettségi dolgozatok alapján bírálatnának meg.

Más szóval mondván, az kétséget sem szenvedhet, hogy azok a felső osztálybeli tanulók, a kik oly tantárgyakban tanúsítanak a tanév alatt elégtelen elemenetelt, a melyek nem tárgyai a szóbeli érettségi vizsgálatnak, az illető tantárgyakból szóbeli érettségi vizsgálatnak is alávetendők.

Erre fejtjogítja az érettségi vizsgalóbizottságot a felső kereskedelmi iskolai érettségi vizsgálati szabályzatának huszadik paragrafusára, a mely szerint a szóbeli érettségi vizsgálatot megelőző értekezlet határozata alapján egyes tanulók a szóbeli érettségi vizsgálat tárgyai gyanánt megjelölt tárgyakon kívül a többi érettségi tárgyakból is megvizsgálhatók a szóbeli érettségi vizsgálaton.

A szóbeli érettségi vizsgálaton előforduló tárgyak tekintetében egészen sima a helyzet. Ezen tárgyakat illetőleg a szóbeli érettségi vizsgálat tényleg úgy fogható fel, hogy egyszersmind az osztályvizsgát is pótolja.

Némiképp csupán azon tárgyak szempontjából támadhatnak, melyekből rendes körülmények közt csak írásbeli érettségi vizsgálatot kell a tanulóknak kiállítani. Továbbá gondolkodás tárgya lehet még az a körülmény, hogy az irodai munkálkodókat mint rendes tantárgyakat a szóbeli érettségi vizsgálat tárgyai gyanánt megjelölt tárgyakon kívül a többi érettségi tárgyakból is megvizsgálhatók a szóbeli érettségi vizsgálaton.

Azaz a jelen eszmefuttatásom keretében fejtgetett előzményekből kifolyólag én — nem tekintve az irodai munkálkodókat — nem látok abban semmiféle veszedelmet, hogy egyelőre nincs osztályvizsga a felső osztályban.

iskolai érettségi szabályzatához is kibocsátana idejekorán oly függelék, mely legalább az irodai munkálkodóknak az érettségi bizonyítványával szemben való nyílt kérdését megoldaná.

A pápai tanítóképzőintézet ügye.

Mikor pár évvel emelkedte a nagy tanítóhány nyilvánvalóvá lett, a közoktatásügyi kormány azt az igéretet tette, hogy szaporítani fogja a tanítóképzők számát.

Ennek a legújabb tanítóképzőintézetnek immár ügye van, mely erősen foglalkoztatja a pápai közönséget. Az intézet ugyanis ideiglenesen, míg új helyiséget nem építenek, most a magisztrátus elnökök egyik szobájában működik, a kétségtelenül elárják vele helyt, hogy így is jól lehet lakni.

Telket ugyanis a várostól jó 3/4 órányira ajánlanak fel, hol pár hold földet, egy poros országút mellett, személgarmadakkal és trágyadombokkal körbezett sivar, fatűz tájon, hallomás szerint már meg is vásárolták a jelzett cérra.

A miniszteriumból meg egy pár terv érkezett le a városos véleménymondás céljából. Mindkét terv a már minden pedagógus által elégtelt kaszárnya-rendszert öleli fel. Akarményekét állít is meg a kormány. Pápa városán kívül első kaszárnyával lesz gazdagabb. A magisztrátus a nagyobb kaszárnya mellett foglal állást: az intézet tanári testületé, igazgatótanácsa s az egész város értelmiségének óriási többsége ellenben nem lelkesedik sem a kisebb, sem a nagyobb kaszárnya mellett, arról meg épen hallani sem akar, hogy az új oktatási intézet, mint valami kolera-kórház, kitélepitessék a városból.

Az utóbbiaknak helyes feloldást megkövetelő érvelés mutatja ki Szonáthy Lajos képzőintézet igazgatójának a kérdésre vonatkozó, nyomatásban is megjelent «Vélemény javaslata»-t, melyet egy a tanári testület, mint az igazgatótanács egyhangúlag magáévá tett s melynek tartalmával esélykél kivételrel az egész város egyetért.

A «Javaslat»-ban Szonáthy szembe állítja az internátussal kapcsolatos tantervezetnek a czellár-, kaszárnya-és családrendszert. Az utóbbiak feltételek elsőbbségét igazolva fejtegetés nemcsak ezen intézet elhelyezése alkalmasából, de általános szempontból is méltó a figyelemre.

Nem kevésbé értékesek és figyelemreméltók a «Javaslat»-nak a mellett szóló érvei, hogy az új képzőintézet épületét a városban kell elhelyezni. Magának a képzőintézet elterjedése követel az épületnek a városban leendő elhelyezését. Első és legfőbb baja a kitélepitésnek az volna, hogy az új iskázikáitának a térsádalomból, melynek egyes kisebb rétegeiben pár esztendő múlva a vezetés tisztelt kél betölteni; további bajok, hogy a kívül levő intézetben alig lehetne követelni a tanároktól, különösen pedig a hitoktatóktól pontos kötelezettségteljesítést; a reformátusok internátusából, mely a városban lesz, a növekedék egy jó részének a városból ki kellene járnok iskolába: gyakorlati iskolát állítani a kint levő képzőintézet mellett lenne. mert a magiszter sem járja gyermekéket, mikor a városban jó iskolák kínálkoznak számára.

Egyetlen állítással s előnye lenne az intézet kitélepitésének az, hogy közel lenne a földművelőiskolához. Csak hogy ezt a nagyon is problematikus értékű előnyt nagy drágán kellene megvásárolni; el kellene a képzőintézetnek a hitoktatókat, a tanítóképzőintézet, a tanári körökön kívül földművelésnek neveljenek tartani. Sok minden szép dologgal felhígították már a tanítóképzőintézetet a világot, csak hogy ezek a világboligott eszmék mind csütörtököt mondottak s egyébre sem voltak jők, minthogy a képzőintézet növekedék idejét elforgasolták magát a tanítóképzés, mely végrezetre is csak fűdolog a tanítóképzésben, gyengítették. Felg, hogy a «gazdálkodás»-nak, melyet utjabban divatba hoztak, sem lesz más eredménye.

Tegyük fel azonban, hogy a gazdasági irányú teljesen beválik, vajon okos dolog lenne-e egy intézet elhelyezését erre a mellesk czérra helyezni a fősulyt; vajon nem inkább kijárhatnának a tanítóképzőintézet tanári felén, hetenkint 2-szer, 3-szor a kertbe, minsem a tanári kar s a növekedék fele örökösen kijárjon a kertbe, a hol semmi dolga sincs, vagy csak kevés dolga van?

Ime ez a pápai állami tanító-képzőintézet «kérdése.» A Szonáthy úrvezetnek látása alatt megemlékeztünk a dologról, mert elég forlansok tartjuk arra, hogy egy kis helyet szenteljünk neki. Az ügy érdekében levőnek tartjuk, hogy a kérdés olyképen nyerjen megoldást, a mint azt az érdekeltek tanári kar és igazgatótanács szentintik is igen helyesen javasolja.

A fővárosi tanítói és igazgatói állások betöltéséhez. A fővárosi órási erővel rohan a világvárosok szférája felé. Geografai határa terjeszkedik, emberanyaga hihetetlen gyorsasággal nő. Elhöz képest tanügyi viszonyai is tágulnak. Újabb és újabb iskolák válnak szükségessé, a tanítói személyzetnek is szaporodnia kell. Messék költéség járul e czímen a városra. Budapest kétszerezesen, nagyon boldogan, hogy önnék szenteljem azt az egy pár évet, mely nekem az életből meg hátra van.

A fiatal leány rendkívül hányó volt. Éppen nem várt beszédnek ilyenformán záradékat. Semmitem tudott szólni; öntudatlanul haladt a fák között, minden tárgyat elámulatlan nézett. De Saverne még mellette lépdelt. Egy tiszta mellett, kétszáz méternyire a kastély. Nina érezte, hogy megfogja valaki a kezét; Michel nagybátyja megéskolta remegő ajkával. Ó nem húzza vissza. Azt hitte, hogy csak álmodik, hogy mindaz, a mit lát, hall és érez, csak a képzeletében létezik, valami dőlőbábszerű, a mi nem tarthat sokáig.

Kétségkívél, az a káprázat csakhamar el fog tűnni és vissza kapja az ő Michelt. Megérkezett a kastélyba. De Saverne ott élvált tőle; sietett fölkeresni a gróft, a ki az északi folyosón a templom-széket rendezgette.

Nina bement a szobájába és egy székre hanyaltott. Körülbél egy óra hosszáig maradt ott. Fokozatosan erősböd remegés rázta minden tagját, a szive szinte hangosan dobogott, a tüdejé gyorsabban lélegzett.

Nem, én rosszul értem em. Ez lehetetlen! — mondogatta időnkint magában és a két kezével szorongatta a homlokát. Miért volna De Saverne szerelmes ő belé? Miért akarna nőül venni? Nem elette ki a boldogság szót? Igen, igen; Nina emlékezett rá. Megigértte, hogy boldoga teszi, hogy neki szenteli életét; és bizonyosan nem volt annyira bárgyú, hogy őt boldognak képzelhesse Michel nélkül, hogy azt hi-hesse, ő képes lesz élni Michel nélkül! Nem, csakis azért mondhat! mindezt, hogy az unokaöccsével vétesse el őt és ha most a szomszédos folyosón megkéri a kezét, azt nem a maga számára kéri, oh, de nem! ...

Igaz, hogy önhitt, nagyon önhitt ez az oliv-zöld ruhába öltözött férfi, de mégsem annyira, hogy egy hozzá, Ninahoz hasonló leányt elszedíteni lehessen a bársony öltönyével és a bársony fekele szemével! Ez már nem önhittség, ez örültég volna. Hogyan, egy ötvénzesendős ember? Egy övvezgy ember? Hiszen ez képtelenség.

Es mégis, nem régen még, örömmel ment volna nőül ehhez az ötvénzesendős emberhez, ehhez az övvezgy emberhez. Imádkozott, hogy a neje lehessen; segítségül hívta a fákát és a csillagokat! De akkor nem tudta, hogy mit elesszköz; nem tudta, hogy mit tesz szeretni; szeretni egy fiatal embert, a ki őt viszont szereti! Oh, az erdő! A szegény erdő összes virágai, az ősi káptató összes emlékei, mi volt ez most már? Csak nagyonis csakégyes! Csinos keret a szerelmének és semmi megkötés; kedves, szép tárgyak, melyekben még gyönyörködhetik Michel karján, de a melyek nélküle, szépségtelenné, rútulá, gyűlöletessé válnának. Oh, a jó, a szép, az imádtott Michelt! ... Ha mégis igaz volna, hogy ez agastyán azért küldte el Londonba, hogy őnmaga foglalja el a helyét! ... A nyomorult! ...

Nina fölállt, az ajtó felé indult, ki akart menni arra a hosszú folyosóra, a hol két férfi az ő sorsa fölött határoz. De, mert meghallotta a falakon keresztül De Saverne hangját, félelem támadt szívében és benn maradt a szobájában.

Csak a mikor már bealkonyodott és egyetlen hang sem hallatszott többé a kastély e szobájában, csak akkor volt bátorsága kilépni a küszöbön. Athaladt két sötét szobán, eljutott az északi lépcsőház és csendesen benyitott egy ajtón.

Élénk világság hatolt a szemébe. A csarnokszertű folyosó mind a három szobájában égett a gyertyák, a gróf pedig egy karosszékben ülve, gyönyörködött a faragványában; elragadtatással nézte a ládát, az atnariomat, a templom-széket, különösen a tizenkét apostolt ábrázoló tizenkét templom-széket, melyeknek a helysíklatokban kifényesedett sötét faragásai, harsánykint rozogtak a padmáról reájuk vetődött nagy világságban. ...

(Folytatása következik.)

kardjaként a mérlegbe vetni. A tolakodás ellen pedig akassza ki ezt a fertőlenítő táblát a ajtajára: A koldulás tilos, a protekezió teljesen ki van zárva! Szabó Kálmán.

TANÜGYI HIREK.

Nők az osztrák közoktatásügyi miniszter szentén megnyitotta az egyetemet a nők előtt. Mint most a Wiener Abendpost-ból olvassuk, Gautsch épen azon a nyomon jár a nők egyetemre jogosítása ügyében, mint jarta nálunk Wlassics. Gautsch tudniillik hasonlóképp gondolt arra, hogy a felsőiskolai fakultást a tehetségesebb nők előtt megnyissa, hogy keresetképesekké terít tágítsa. Női gimnázium állítását Gautsch nem vette czéllá. Az osztrák nők is, ha az egyetemre akarnak menni, magánúton végzik középiskolai tanulmányukat, de érettségi vizsgát valamely nyilvános intézetben tesznek. A rendelet még arról is intézkedik, hogy a külföldön szerzett diplomák nosztrifikálása nagyobb nehézségekbe ne ütközzék.

Uj gimnáziumok. A Szegeden felállítandó második főgimnázium ügyében memorandumot terjesztettek fel a vallás-és közoktatásügyi miniszterhez. A memorandum részletesen megkökölja a gimnázium szükségességét s azon körülmény, hogy az új intézet ezen a vidéken nemzetiöségi ügyet is szolgálja. A Szent Benedek-rend Pápai szentjános gimnáziumot állít, melyet felépítése után jövő évben adnak át a rendeltetésnek.

Megújított tanítók. Máramaros-szigeti levelezőnk írja: Márczius 28-án nagy ünneplésséggel adta át a kir. tanfelügyelő az 50-50 főt jutalmal Andrák János és Böisze Reményi niszpójait és hátrahagyott tanítóknak, kik az orosz és román korszékben kitűnő eredményt tanítottak a magyar nyelvet. A magyar közoktatási miniszterium adományát, jutalmajándékát mindkét tanító hazafias szíp bezsedél köszönté me a tanügyi kormányzat és a kir. tanfelügyelőnek, mely a két jeles tanítót a miniszteriumnak megajánlásá végett ajánlotta. A közönség a magyar nyelvet sikeresen tanító tanítókat megjelözte a kir. tanítóképző torma-csarnokában, hol az átadás ünnepélyesen történt.

Az állandó gondozásban nem részesülő gyermekek érdekében a vallás-és közoktatásügyi miniszter márczius 17-én rendeletet bocsátott ki a közoktatásügyi bizottságnak, melyben felhívja, hogy a tan-és ököktelesek összerészték évenkénti elrendelés alkalmával szigorúan rendelkezzen az iránt, mikép az otthon állandó gondozásban és felügyeletben részesülő vagy nem részesülő 3-6 éves mindkét nembeli gyermekek családi körülményei lelkiismeretesen elbíraltassanak s ahhoz képest a növekedék elköltöztessenek. Megjegyezzük, hogy azon közegekben, hol már valamilyen kisebbik ököktelek tényleg tartattak, az ezen intézetebe övnyel bejáró 3-6 éves ököktelesek száma — még ha egyébként gondozásban nem részesülő gyermek ki nem maradtattik is — vendég alapú azon kevés elbíraltassá-nál, vajon a község vagyon helyzeténél fogva és az 1891. évi XV. tcz. megfelelő rendelkezéséhez képest magasabb körü övnyelzet létesítésére nem kötele-e?

A kereskedelmi iskolai érettségi vizsgálati. Bizonyosan kövönnek, a kereskedelmi iskolák kormánybizottságán köszönhetjük azt a helyes rendeletet, melyet a vallás-és közoktatásügyi miniszter az évi 16.232. sz. alatt kibocsátott a kereskedelmi iskolai érettségi vizsgálati gyakorlatiasábról tétele ügyében. A rendelet megkökölja így hangzik: Az 1895-96. tanévi felső kereskedelmi iskolai érettségi vizsgálati úgyiratokból azt tapasztaltam, hogy az érettségi vizsgálatra írásbeli feladatul kiűzött szaktelek minsenek elégté tekintettel a kereskedelmi gyakorlati irányra. Mivel pedig a felső kereskedelmi iskola érettségi vizsgálatnak feladata meggyőződésim arról, hogy a vizsgálandó növekedék az általános műveltség mellett elégté szakismeretet sajátítottak el, azért elrendelem, hogy jövőben az érettségi vizsgálat írásbeli részére kijelölendő szakteleknek figyelembe véssenek a kereskedelmi levezetés, a kereskedelmi számtan, a politikai számtan, végül a könyvelés tételei. Mindegyik tantárgyból adandó írásbeli feladatra vonatkozólag tartalmazza a rendelet a gyakorlati kívánalmakat, melyeket a kereskedelmi iskolai igazgatók figyelembe venni kötelesek.

Polgári iskolai irodalom. A szász-polgári iskolai egyesület folyóirata, szerkesztő Kolosky Gyula. I. évf. 3. szám. Pterygy Sándor a polgári iskolák most századik alkéjáról ír. Gurguitts Antal a polgári iskolák gondnoksági intézményével foglalkozik s úgy találja, hogy ez az intézmény nines javára a polgári iskolának. Cikkét így végzi: «A gondnokságok nem hivatott védői a polgári iskolák ügyének, egy gyakran még ellenük is kell küzdenünk, pedig e nélkül is elég a magunk hája. Mentsen meg minket a m. miniszterium ezen felesleges, káros és lealzó gyánokodástól; ez a polgári iskolák fellendítésének egyik alapfeltétele.» — Névtelen a polgári iskolai tanárok tudományos munkálkodását méltatja. Hesi János a jövő középiskolájáról értekezvén, igen alapos gyakorlati érveket kitélepez s eredményei is mindenképen figyelemreméltók. Ó a jövő középiskolájában az alsó osztályt a polgári iskola számára kívánna biztosítani s a gimnáziumot és reáliskolát 4-4 éves tanfolyammal meghagyja középiskolai tanfolyannak.

NINA KISASSZONY.

— FRANCZIA REGENTY. — 21

XII. A szép Armand nem vesztegette idejét az öcsés elutazását követő napokon. Már reggel kilenc órákor megérkezett a kastélyba és nem távozott onnan csak este kilenczór.

Nina nem volt túlságosan szomorú. Michel elmondta neki De Saverne jószágos szavát s a fiatal leány azt hitte, hogy az unokaöcsés csak azért küldetett Londonba, hogy a nagybácsi annál feszlenebbül végezhesse a kérés tisztjét. Az öreg ur távozása után, tehát minden este megkérdezte atyjától: — De Saverne ur beszélt ma rólam apával? — A gróf mellette horgaszott a fejét, összeszedte emlékezetét s ezt felelte: — De igen, beszélt. — És mit mondott? — Hogy te nagyon kedves vagy.

Ez azonban nem látszott kielégíteni a kis Ninát s egy-kettőt toppantva a lábaskáival, ment föl a szobájába. A list-nagykereskedő pedig fokozott igyekezettel folytatta a csabást; hozott a fényképeiből, pazzarú táplálta a hajszát, dió kivonattal. — Egy nap a vasárnap és ünnepnap hangjával mondá a grófnak: — Kedves Henri, tizenkét darab XVI. Lajos korabeli templom-székre akadtam rá, nem éppen szépségesek; engedje meg, fölajánlom önnök.

Masnap egy szekeres csakugyan tizenkét pompás templom-székek állított be a kastélyba. ... Egy lebontható alatt előttron-templomból kerültek s mindeneknél a hátán egy-egy apostol volt kifüggetve. — A gróf elragadtatással fogadta az ajándékokat. — Édes Armand, — mondá meghatóttan. — És a két férfi összejelkezett. — És a két férfi az északi oldalon elnyúló folyosón

akarta fölállítani a székeket. Ott kitűnő helyen lesznek. És reszketé kezeivel rögtön elkezdte megteretni a falakat, leagantni róluk a képeket, elto-logatni a ládákat és az almariomat. — Nina épp úgy örömben uszott, mint atyja. Azt hitte, hogy De Saverne a kérés készíti elő és ezek a fa-faragványok a követek szerepét játsszák, olyan követek szerepét, a melyeket a királyok szoktak küldeni azokba a városokba, a melyekben jó fogadtatást akarnak biztosítani maguknak.

Nem is igen esalodott. Harmadnap a list-nagykereskedő különös turbókolást hallatott, mely nagy események bekövetkezését jósolta. — Mialatt a gróf a templom-székeket tologatta, De Saverne félrevonta a Ninát és az erdő felé vezette. — Kedves gyermekem, — kezdte el a mondanivalóját s oda hajtó Ninahoz, mint egy ötven tonnás hajó árchoza, a mikor erős szél fúj, komoly dolgokról kell beszélnem önnel.

Nina lesütötte a szemét, melyek szörnyű szaporán hungyogtak. — Elérkezett a nagy pillanat, — mondotta magában. — De Saverne folytatta: — Ezelőtt három hónappal órt a szerencse, hogy bemutatott önnök. Azóta sokat eltűnt együtt és mellesleg engedje megmondanom, hogy előreléphetlenül emlékeztetemben fognak élni ezek a csillagok szerint olyan hosszú, de az én szívemnek nagyon rövid napok, a melyeknek folyamán megtanultam önt ismerni és szeretni. — A bevezetés nagyon kedves, — gondolta a fiatal leány. — És hogy a beszéd záradéka is hasonló legyen, kedves gyermekem; vegyen igénybe annyi időt, a mennyi szükséges. Ne engedjen mulékony érzelmeknek, a pillanat hatalmának, talán megbánás később. Ha az elhatározás, a melyet hozni fog, kedves nekem, írja csak ezt a két szót: «Jöjjen vissza!» És akkor majd elősietek, nagyon halá-

— Tehát nem vagyok nagyon visszatezve ön előtt? ... — De éppen nem! — Megbocsátja nekem, hogy ötven esztendő vagyok, hogy ősz hajam van? — Ha megbocsátom-e? ... De hiszen az ön ötven esztendője és ősz haja nagyon jól illik önnök s ... rosszul tenné, ha másformán akarna lenni. ... — Öszintén mondja ezt? — A lehető legöszintébben. — Akkor hát képesek érzi magát, hogy szeressen engem egy kissé? — De már is nagyon szeretem! — Hogyan érte ezt? — A hogyan önmaga érte, egy gondolom. — Oh, Nina, — szól a list-nagykereskedő, akkora sóhajtas kíséretében, hogy egy éperfa-ág azt hitte, viharral fordult az idő, ine, hogyan érttem én!

És megéskolta a fiatal leány haját. Ez hátra lépett, ösztönzönd és meglepott szemekkel nézett De Saverne. Mi lelte volt? Fekete szemének egyébkör szelid tekintetében perzselő tűz lobogott. — Oh, milyen furcsa nagybácsi!

Nina, — beszélt tovább De Saverne és a hangja szokatlan módon hangzott, sokat gondolkodtan három hónap óta és ha most leplezetlenül merem kitárni ön előtt a szívemet, azért teszem, mert képesek érzem magamat a boldogságra megteremtésre. Sokkal jobban meg vagyok hatva, sokkal erősebb a földindulásom, semhogy többet mondhatnék. Talár bátrabb leszek ma este, édes atyjával szemben. Mindenesetre, jegyezze meg ezt: Nem jövök vissza sem holnap, sem holnapután, sem soha, ha ön vissza nem hív. Gondolkoztán, kedves gyermekem; vegyen igénybe annyi időt, a mennyi szükséges. Ne engedjen mulékony érzelmeknek, a pillanat hatalmának, talán megbánás később. Ha az elhatározás, a melyet hozni fog, kedves nekem, írja csak ezt a két szót: «Jöjjen vissza!» És akkor majd elősietek, nagyon halá-

san, nagyon boldogan, hogy önnék szenteljem azt az egy pár évet, mely nekem az életből meg hátra van. — A fiatal leány rendkívül hányó volt. Éppen nem várt beszédnek ilyenformán záradékat. Semmitem tudott szólni; öntudatlanul haladt a fák között, minden tárgyat elámulatlan nézett. De Saverne még mellette lépdelt. Egy tiszta mellett, kétszáz méternyire a kastély. Nina érezte, hogy megfogja valaki a kezét; Michel nagybátyja megéskolta remegő ajkával. Ó nem húzza vissza. Azt hitte, hogy csak álmodik, hogy mindaz, a mit lát, hall és érez, csak a képzeletében létezik, valami dőlőbábszerű, a mi nem tarthat sokáig.

Kétségkívél, az a káprázat csakhamar el fog tűnni és vissza kapja az ő Michelt. Megérkezett a kastélyba. De Saverne ott élvált tőle; sietett fölkeresni a gróft, a ki az északi folyosón a templom-széket rendezgette.

Nina bement a szobájába és egy székre hanyaltott. Körülbél egy óra hosszáig maradt ott. Fokozatosan erősböd remegés rázta minden tagját, a szive szinte hangosan dobogott, a tüdejé gyorsabban lélegzett.

Nem, én rosszul értem em. Ez lehetetlen! — mondogatta időnkint magában és a két kezével szorongatta a homlokát. Miért volna De Saverne szerelmes ő belé? Miért akarna nőül venni? Nem elette ki a boldogság szót? Igen, igen; Nina emlékezett rá. Megigértte, hogy boldoga teszi, hogy neki szenteli életét; és bizonyosan nem volt annyira bárgyú, hogy őt boldognak képzelhesse Michel nélkül, hogy azt hi-hesse, ő képes lesz élni Michel nélkül! Nem, csakis azért mondhat! mindezt, hogy az unokaöccsével vétesse el őt és ha most a szomszédos folyosón megkéri a kezét, azt nem a maga számára kéri, oh, de nem! ...

Igaz, hogy önhitt, nagyon önhitt ez az oliv-zöld ruhába öltözött férfi, de mégsem annyira, hogy egy hozzá, Ninahoz hasonló leányt elszedíteni lehessen a bársony öltönyével és a bársony fekele szemével! Ez már nem önhittség, ez örültég volna. Hogyan, egy ötvénzesendős ember? Egy övvezgy ember? Hiszen ez képtelenség.

És a két férfi összejelkezett. — És a két férfi az északi oldalon elnyúló folyosón

(Folytatása következik.)

